

HERODOTI HISTORIAE

RECOGNOVIT
BREVIQVE ADNOTATIONE CRITICA INSTRVXIT
N. G. WILSON

COLLEGII LINCOLNENSIS APVD OXONIENSES
SOCIVS

TOMVS ALTER
LIBROS V-IX CONTINENS

OXONII
E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO

SIGLA

A Laurentianus plut. 70.3
D Vaticanus gr. 2369
R Vaticanus gr. 123
S Cantabrigiensis, Collegii Emmanuelensis 30
U Vaticanus Urbinas gr. 88
V Vindobonensis hist.gr. 85
X Vaticanus gr. 122
r consensus RSUVX
d consensus Dr

rarius citantur:

B Angelicanus gr. 83
b eiusdem pars recentior
C Laurentianus, Conventi Soppressi 207
c eiusdem pars recentior
E excerpta in cod. Parisino suppl. gr. 134
K Cantabrigiensis Bibl. Universitatis Nn. II.34
M Estensis gr. 221
Nor Norimbergensis Cent. V App. 10
P Parisinus gr. 1633
p Parisinus gr. 1635
Q Parisinus gr. 1405
T Laurentianus plut. 70.6
Y Vaticanus Palatinus gr. 176

Ἐπεὶ δὲ ἀγγελίῃ ἀπίκετο περὶ τῆς μάχης τῆς ἐν Μαραθῶνι 1
γενομένης παρὰ βασιλέα Δαρεῖον τὸν Ὑστάσπεος καὶ πρὶν
μεγάλως κεχαραγμένον τοῖσι Ἀθηναίοις διὰ τὴν ἐς Cάρδις
ἐσβολήν, καὶ δὴ καὶ τότε πολλῶ τε δεινότερα ἐποίεε καὶ
5 μᾶλλον ὄρμητο στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. (2) καὶ αὐτίκα
μὲν ἐπηγγέλλετο πέμπων ἀγγέλους κατὰ πόλιν ἐτοιμάζειν
στρατιήν, πολλῶ πλέω ἐπιτάσσων ἐκάστοις ἢ πρότερον
παρέχειν, καὶ νέας τε καὶ ἵππους καὶ κύτον καὶ πλοῖα. τούτων
δὲ περιαγγελλομένων ἡ Ἀσίη ἐδονέετο ἐπὶ τρία ἔτεα,
10 καταλεγόμενων τε τῶν ἀρίστων ὡς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρα-
τευομένων καὶ παρασκευαζομένων. (3) τετάρτῳ δὲ ἔτει
Αἰγύπτιοι <οἱ> ὑπὸ Καμβύσῳ δουλωθέντες ἀπέστησαν ἀπὸ
Περσέων. ἐνθαῦτα δὴ καὶ μᾶλλον ὄρμητο καὶ ἐπ' ἀμφοτέρους
στρατεύεσθαι. στελλομένου δὲ Δαρείου ἐπ' Αἴγυπτον καὶ 2
15 Ἀθήνας τῶν παίδων αὐτοῦ στάσις ἐγένετο μεγάλη περὶ τῆς
ἡγεμονίης, ὡς δεῖ μιν ἀποδέξαντα βασιλέα κατὰ τὸν
Περσέων νόμον οὕτω στρατεύεσθαι. (2) ἦσαν γὰρ Δαρεῖω καὶ
πρότερον ἢ βασιλεῦσαι γεγονότες τρεῖς παῖδες ἐκ τῆς προ-
τέρης γυναικός, Γωβρύῳ <δὲ> θυγατρός, καὶ βασιλεύσαντι

1 δὲ <ῆ> CT 4 καὶ² fortasse delendum 5 ὄρμητο edd.: ὤρ- Ad
6 πόλις A: πόλεις d: πόλις <τε καὶ ἔθνεα> dubitanter Stein 7 πλέω d:
πλείω A 8 παρέχειν A: παρείχον d: del. Van Herwerden ἵππους... πλοῖα
d: κύτον καὶ ἵππους A τούτων d: τουτέων A 10 τε A: δὲ d ὡς A: om. d
στρατευομένων d: στρατευσ- A 11 δὲ A: om. d 12 suppl. Hude
13 ὄρμητο A: ὤρ- d καὶ² A: om. d 16 δεῖ A: ἔδει d 19 Γωβρύῳ d:
Γοβρ- A suppl. Stein

ἐξ Ἀτόσσης τῆς Κύρου ἑτεροὶ τέσσερες. τῶν μὲν δὴ προτέρων 20
ἐπρέσβευε Ἀρταβαζάνης, τῶν δὲ ἐπιγενομένων Ξέρξης.
(3) ἐόντες δὲ μητρὸς οὐ τῆς αὐτῆς ἐστασίαζον, ὁ μὲν Ἀρτα-
βαζάνης κατ' ὃ τι πρεσβύτατός τε εἶη παντὸς τοῦ γόνου καὶ
ὅτι νομιζόμενον εἶη πρὸς πάντων ἀνθρώπων τὸν πρεσβύτα-
τον τὴν ἀρχὴν ἔχειν, Ξέρξης δὲ ὡς Ἀτόσσης τε παῖς εἶη τῆς 25
Κύρου θυγατρός καὶ ὅτι Κύρος εἶη ὁ κτηνόμενος τοῖσι
3 Πέρσῃσι τὴν ἐλευθερίην. Δαρείου δὲ οὐκ ἀποδεικνυμένου
κω γνώμην ἐτύγχανε κατὰ τῷ τούτοις καὶ Δημάρητος
ὁ Ἀρίστωνος ἀναβεβηκώς ἐς Couca, ἐστερημένος τε τῆς ἐν
Cπάρτῃ βασιλείης καὶ φυγὴν ἐπιβαλὼν ἑωυτῷ ἐκ 30
Λακεδαιμόνους. (2) οὗτος ὡνὴρ πυθόμενος τῶν Δαρείου
παίδων τὴν διαφορὴν, ἐλθὼν, ὡς ἡ φάτις μιν ἔχει, Ξέρξη
συνεβούλευε λέγειν πρὸς τοῖς ἔλεγε ἔπες, ὡς αὐτὸς μὲν
γένοιτο Δαρεῖω ἤδη βασιλεύοντι καὶ ἔχοντι τὸ Περσέων
κράτος, Ἀρταβαζάνης δὲ ἔτι ἰδιώτῃ ἐόντι Δαρεῖω· (3) οὐκ ὦν 35
οὔτε οἶκος εἶη οὔτε δίκαιον ἄλλον τινὰ τὸ γέρας ἔχειν πρὸ
ἑωυτοῦ, ἐπεὶ γε καὶ ἐν Cπάρτῃ, ἔφη ὁ Δημάρητος ὑποτιθέ-
μενος, οὕτω νομίζεσθαι· ἦν οἱ μὲν προγεγονότες ἔωσι πρὶν ἢ
τὸν πατέρα cφεῶν βασιλεῦσαι, ὁ δὲ βασιλεύοντι ὀψίγονος
ἐπιγένηται, τοῦ ἐπιγενομένου τὴν ἐκδεξίν τῆς βασιλείης 40
γίνεσθαι. (4) χρησαμένου δὲ Ξέρξῳ τῇ Δημαρήτου ὑποθήκῃ
γνοὺς ὁ Δαρεῖος ὡς λέγοι δίκαια βασιλέα μιν ἀπέδεξε.
δοκέειν δέ μοι, καὶ ἄνευ ταύτης τῆς ὑποθήκης ἐβασίλευσε ἂν
4 Ξέρξης· ἡ γὰρ Ἄτοσσα εἶχε τὸ πᾶν κράτος. ἀποδέξας δὲ
βασιλέα Πέρσῃσι Ξέρξεα Δαρεῖος ὁρμάτω στρατεύεσθαι. ἀλλὰ 45

21 Ἀρταβαζάνης d: Ἀρτο- A 22 ἐστασίαζον d: -ίαν A μὲν <γὰρ> A
23 κατ' ὃ τι A: καθότι d τε εἶη A: ἦν d 28 τῷ τούτοις A: τ' αὐτοῖς
D 30 ἐπιβαλὼν d: -βάλλων A 33 συνεβούλευε A: -ευσε d 35 ἔτι
A: ἐπὶ d Δαρεῖω del. Van Herwerden 37 ἔφη ... ὑποτιθέμενος del.
Powell ὑποτιθέμενος A: ὑποθέμενος d 40 ἐπιγενομένου d: ἐπιγιν- A
41 γίνεσθαι A: γεν- d Δημαρήτου A: Δαμ- D 42 λέγοι A: λέγει d
43 ἐβασίλευσε d: βασιλεῦσαι A 45 ὁρμάτω A: ὤρ- d

γὰρ μετὰ ταῦτά τε καὶ Αἰγύπτου ἀπόστασιν τῷ ὑστέρω ἔτει
 παρασκευαζόμενον συνήνεικε αὐτὸν Δαρεῖον βασιλεύσαντα
 τὰ πάντα ἔξ τε καὶ τριήκοντα ἔτεα ἀποθανεῖν, οὐδὲ οἱ
 ἐξεγένετο οὔτε τοὺς ἀπεστεῶτας Αἰγυπτίους οὔτε Ἀθηναίους
 50 τιμωρήσασθαι. ἀποθανόντος δὲ Δαρείου ἡ βασιληὶς
 ἀνεχώρησε ἐς τὸν παῖδα τὸν ἐκείνου Εἰρξην. ὁ τοίνυν Εἰρξης
 ἐπὶ μὲν τὴν Ἑλλάδα οὐδαμῶς πρόθυμος ἦν κατ' ἀρχὰς στρα-
 τεύεσθαι, ἐπὶ δὲ Αἴγυπτον ἐποιέετο στρατιῆς ἄγεσιν.
 55 παρεὼν δὲ καὶ δυνάμενος παρ' αὐτῷ μέγιστον Περσέων
 Μαρδόνιος ὁ Γωβρύεω, ὃς ἦν Εἰρξῇ μὲν ἀνεψιός, Δαρείου δὲ
 ἀδελφεῆς παῖς, τοιοῦτου λόγου εἶχετο, λέγων· (2) Δέσποτα,
 οὐκ οἰκός ἐστι Ἀθηναίους ἐργασαμένους πολλὰ δὴ κακὰ
 Πέρσας μὴ οὐ δοῦναι δίκας τῶν ἐποίησαν. ἀλλ' εἰ τὸ μὲν νῦν
 ταῦτα πρήσσοις τά περ ἐν χερσὶ ἔχεις· ἡμερώσας δὲ Αἴγυπτον
 60 τὴν ἐξυβρίσασαν στρατηλάτεις ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, ἵνα λόγος τέ σε
 ἔχῃ πρὸς ἀνθρώπων ἀγαθὸς καὶ τις ὕστερον φυλάσσεται
 ἐπὶ γῇ τὴν σὴν στρατεύεσθαι. (3) οὗτος μὲν οἱ ὁ λόγος ἦν
 τιμωρός, τούτου δὲ τοῦ λόγου παρενθήκη ποιέσκετο τήνδε,
 ὥς ἡ Εὐρώπη περικαλλὴς εἴη χώρα καὶ δένδρεα παντοῖα
 65 φέρουσα ἡμέρα ἀρετὴν τε ἄκρη, βασιλεῖ τε μούνῳ θνητῶν
 ἀξίῃ ἐκτῆσθαι. ταῦτα δὲ ἔλεγε οἷα νεωτέρων ἔργων
 ἐπιθυμητῆς ἔων καὶ θέλων αὐτὸς τῆς Ἑλλάδος ὑπαρχος εἶναι.
 χρόνῳ δὲ κατεργάσατό τε καὶ ἀνέπεισε Εἰρξῇ ὥστε ποιέειν
 ταῦτα. συνέλαβε γὰρ καὶ ἄλλα οἱ σύμμαχα γενόμενα ἐς τὸ
 70 πείθεσθαι Εἰρξῇ· (2) τοῦτο μὲν ἀπὸ τῆς Θεσσαλίας παρὰ τῶν
 Ἀλεαδέων ἀπιγμένοι ἄγγελοι ἐπεκαλέοντο βασιλέα πᾶσαν

48 ἔτεα ante ἔξ traiecit d 51 ἀνεχώρησε A: -χώρεε d 52 μὲν Ar:
 om. D 53 στρατιῆς Ar: om. D ἄγεσιν D: ἔγεσιν Ar 55 Γωβρύεω
 d: Γοβρ- A Εἰρξῇ A: Εἰρξου d 57 δὴ A: ἤδη d 58 εἰ A: om. d
 63 τιμωρός] τοιοῦτος Pingel τούτου d: τοῦδε A ποιέσκετο edd.: ποιέ A:
 ἐποιέετο d 64 εἴη A: om. d δένδρεα Ar: δένδρα D 65 φέρουσα
 Legrand: φέρει τὰ θνητῶν Ar: θνητῶ D 66 δὲ d: om. A 68 Εἰρξῇ
 post ταῦτα traiecit A: hic et 69 ἐς A: πρὸς d 70 Εἰρξῇ d τῆς A:
 om. d

προθυμίην παρεχόμενοι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα (οἱ δὲ Ἀλεαδαὶ
 οὗτοι ἦσαν Θεσσαλίας βασιλεῖς), τοῦτο δὲ Πεισιστρατιδέων οἱ
 ἀναβεβηκότες ἐς Κοῦσα, τῶν τε αὐτῶν λόγων ἐχόμενοι
 τῶν καὶ οἱ Ἀλεαδαὶ, καὶ δὴ τι πρὸς τούτοις ἔτι πλέον 75
 προσωρέγοντο· (3) οἱ ἔχοντες Ὀνομάκριτον, ἄνδρα Ἀθηναῖον
 χρησμολόγον τε καὶ διαθέτην χρησμῶν τῶν Μουσαίου,
 ἀνεβεβήκεσαν, τὴν ἔχθρην προκαταλυσάμενοι· ἐξηλάθη
 γὰρ ὑπὸ Ἱππάρχου τοῦ Πεισιστράτου ὁ Ὀνομάκριτος ἐξ
 Ἀθηνῶν, ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀλὸν ὑπὸ Λάσου τοῦ Ἑρμιονέος 80
 ἐμποίεων ἐς τὰ Μουσαίου χρησμὸν ὥς αἱ ἐπὶ Λήμνῳ ἐπικεί-
 μεναι νῆσοι ἀφανίζοιτο κατὰ τῆς θαλάσσης. (4) διὸ ἐξήλασέ
 μιν ὁ Ἱππάρχος, πρότερον χρεώμενος τὰ μάλιστα. τότε δὲ
 συναναβὰς ὅκως ἀπίκοιτο ἐς ὅψιν τὴν βασιλέος, λεγόντων
 τῶν Πεισιστρατιδέων περὶ αὐτοῦ σεμνοὺς λόγους κατέλεγε 85
 τῶν χρησμῶν· εἰ μὲν τι ἐνέοι σφάλμα φέρον τῷ βαρβάρῳ, τῶν
 μὲν ἔλεγε οὐδέν, ὁ δὲ τὰ εὐτυχέστατα ἐκλεγόμενος ἔλεγε, τὸν
 τε Ἑλλήσποντον ὥς ζευχθῆναι χρεὸν εἶη ὑπ' ἀνδρὸς Πέρσεω,
 τὴν τε ἔλασιν ἐξηγεόμενος. (5) οὗτός τε δὴ χρησμοδέων
 προσεφέρετο, καὶ οἱ τε Πεισιστρατίδαι καὶ οἱ Ἀλεαδαὶ 90
 7 γινώμας ἀποδεικνύμενοι. ὥς δὲ ἀνεγνώσθη Εἰρξῇ στρα-
 τεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἐνθαῦτα δευτέρῳ μὲν ἔτει μετὰ
 τὸν θάνατον τὸν Δαρείου πρῶτα στρατιὴν ποιέεται ἐπὶ
 τοὺς ἀπεστεῶτας. τούτους μὲν νυν καταστρεψάμενος καὶ
 Αἴγυπτον πᾶσαν πολλὸν δουλοτέρην ποιήσας ἢ ἐπὶ Δαρείου 95
 ἦν, ἐπιτρέπει Ἀχαιμένει, ἀδελφεῷ μὲν ἑωυτοῦ, Δαρείου δὲ
 παιδί. Ἀχαιμένεα μὲν νυν ἐπιτροπεύοντα Αἰγύπτου χρόνῳ

73 οἱ AD: om. r 75 ἔτι d: ὅτι A 76 οἱ Van Herwerden: οἱ
 78 ἀναβεβήκεσαν <γὰρ> CP προκαταλυσάμενοι d: προσκ- A
 79 Πεισιστράτου d: -τίδεω A ὁ d: om. A 80 Ἀθηνῶν A: -αίων d
 82 ἀφανίζοιτο] ἀφανιοῖτο Dobree 83 μιν d: μὲν A 88 χρεὸν A:
 χρεὼν d 90 προσεφέρετο d: προε- A καὶ οἱ Ἀλεαδαὶ d: om. A
 92 μὲν A: μιν d 93 τὸν A: om. d 95 πᾶσαν A: om. d 97 μὲν νυν
 AD: om. r

μετέπειτα ἐφόνευσε Ἰνάρως ὁ Ψαμμητίχου ἀνὴρ Λίβυς.
 Εἰς τὴν δὲ μετὰ Αἰγύπτου ἄλυσιν ὡς ἐμελλε εἰς χεῖρας 8
 100 ἄξασθαι τὸ² στράτευμα τὸ ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, σύλλογον ἐπὶ κλη-
 τον Περσέων τῶν ἀρίστων ἐποιέετο, ἵνα γνώμας τε πύθηται
 σφειν καὶ αὐτὸς ἐν πᾶσι εἴπῃ τὰ θέλει. ὡς δὲ συνελέχθησαν,
 ἔλεγε Εἰς τὴν δὲ μετὰ Αἰγύπτου ἄλυσιν ὡς ἐμελλε εἰς χεῖρας
 105 ὡς γὰρ ἐγὼ πυνθάνομαι τῶν πρεσβυτέρων, οὐδαμὰ κω
 ἡτρεμίσαμεν, ἐπεῖτε παρελάβομεν τὴν ἡγεμονίην τήνδε
 παρὰ Μήδων, Κύρου κατελόντος Ἀστυάγεα· ἀλλὰ θεὸς τε
 οὕτω ἄγει καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν πολλὰ ἐπέπονις συμφέρεται ἐπὶ
 τὸ ἄμεινον. τὰ μὲν νυν Κύρος τε καὶ Καμβύσης πατὴρ τε ἐμὸς
 110 Δαρείος κατεργάσαντο καὶ προσεκτήσαντο ἔθνεα, ἐπισταμέ-
 νοις εὖ οὐκ ἂν τις λέγοι. (2) ἐγὼ δὲ ἐπεῖτε παρέλαβον τὸν
 θρόνον τοῦτον ἐφρόντιζον ὅπως μὴ λείβομαι τῶν πρότερον
 γενομένων ἐν τιμῇ τῇδε μηδὲ ἐλάσσω προσκτῆσομαι δύναμιν
 Πέρσης· φροντίζων δὲ εὐρίσκω ἅμα μὲν κῦδος ἡμῖν
 115 προσγινόμενον χώραν τε τῆς νῦν ἐκτῆμεθα οὐκ ἐλάσσονα
 οὐδὲ φλαυροτέρην παμφορωτέρην δέ, ἅμα δὲ τιμωρίην τε
 καὶ τίσιν γινομένην. διὸ ὑμέας νῦν ἐγὼ συνέλεξα, ἵνα τὸ νοεῶ
 πρήσσειν ὑπερθέωμαι ὑμῖν. (β) μέλλω ζεύξας τὸν Ἑλλήσποντον
 ἐλὰν στρατὸν διὰ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἵνα Ἀθην-
 120 αῖους τιμωρήσωμαι ὅσα δὴ πεποιήκασι Πέρσας τε καὶ
 πατέρα τὸν ἐμὸν. (2) ὠρᾶτε μὲν νυν καὶ Δαρεῖον ἰθύοντα
 στρατεύεσθαι ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τούτους. ἀλλ' ὁ μὲν
 τετελεύτηκε καὶ οὐκ ἐξεγένετο αὐτῷ τιμωρήσασθαι· ἐγὼ δὲ

100 τὸ² d: om. A 101 τε A: om. d 103 ἔλεγε d: ἔλεξε A
 106 ἡτρεμίσαμεν A: ἡγάμεν d 107 Ἀστυάγεα edd.: -γην 108 οὕτω A:
 οὕτος d ἐπέπονις CPTNor: ἐφ- Ad: ἐπιούσι Dion. H. de Dem. 41 109 τε²
 <ὁ> Dion. H. 111 εὖ om. Dion. H. 112 τοῦτον d, Dion. H.: τοῦτο A
 λείβομαι D²P, Dion. H. cod. P: -ωμαι cett. 113 προσκτῆσομαι P: -ωμαι Ad
 114 εὐρίσκω <ὡδε> Powell: an <ἐς χρόνον>? ἡμῖν <τε> A 115 χώραν
 d: χώρας A 116 δέ C: τε Ad τιμωρίην τε καὶ A: καὶ τιμωρίην d
 117 νῦν A: om. d 121 καὶ <πατέρα τὸν ἐμὸν> A 123 αὐτῷ Ad, Dion.
 H.: οἱ S

ὑπὲρ τε ἐκείνου καὶ τῶν ἄλλων Περσέων οὐ πρότερον
 παύσομαι πρὶν ἢ ἔλω τε καὶ πυρώσω τὰς Ἀθήνας, οἳ γε ἐμὲ 125
 καὶ πατέρα τὸν ἐμὸν ὑπῆρξαν ἄδικοι ποιεῖντες. (3) πρῶτα μὲν
 ἐς Cάρδις ἐλθόντες ἅμα Ἀρισταγόρῃ τῷ Μιλησίῳ, δούλῳ δὲ
 ἡμετέρῳ, {ἀπικόμενοι} ἐνέπρησαν τά τε ἄλσεα καὶ τὰ ἱρά·
 δεύτερα δὲ ἡμέας οἶα ἔρξαν ἐς τὴν σφετέρην ἀποβάντας,
 ὅτε Δαίτις τε καὶ Ἀρταφέρνης ἐστρατήγεον, {τὰ} ἐπίσταςθ² 130
 κου πάντες. (γ) τούτων μέντοι εἵνεκα ἀνάρτημαι ἐπ' αὐτοὺς
 στρατεύεσθαι, ἀγαθὰ δὲ ἐν αὐτοῖσι τοσάδε ἀνευρίσκω λογιζ-
 ὁμενος· εἰ τούτους τε καὶ τοὺς τούτοις πλησιοχώρους
 καταστρεψόμεθα, οἱ Πέλοπος τοῦ Φρυγὸς νέμονται <τὴν>
 135 χώραν, γῆν τὴν Περσίδα ἀποδέξομεν τῷ Διὸς αἰθερί
 ὁμουρέουσιν. (2) οὐ γὰρ δὴ χώραν γε οὐδεμίαν κατόψεται
 ἥλιος ὁμουρέουσιν τῇ ἡμετέρῃ, ἀλλὰ σφειας πάσας ἐγὼ ἅμα
 ὑμῖν μίαν χώραν θήσω, διὰ πάσης διεξελθὼν τῆς Εὐρώπης.
 (3) πυνθάνομαι γὰρ ὧδε ἔχειν, οὔτε τινὰ πόλιν ἀνδρῶν οὐδε-
 140 μίαν οὔτε ἔθνος οὐδὲν ἀνθρώπων ὑπολείπεσθαι, τὸ ἡμῖν οἶόν
 τε ἔσται ἐλθεῖν ἐς μάχην, τούτων τῶν κατέλεξα ὑπεξαραιρη-
 μένων. οὕτω οἳ τε ἡμῖν αἵτιοι ἔξουσι δούλιον ζυγὸν οἳ τε
 ἀναίτιοι. (δ) ὑμεῖς δ' ἂν μοι τάδε ποιεόντες χαρίζοισθε. ἐπεὰν
 ὑμῖν σμηῇ τὸν χρόνον ἐς τὸν ἡκεῖν δεῖ, προθύμως πάντα
 145 τινὰ ὑμέων χρήσει παρεῖναι· ὅς ἂν δὲ ἔχων ἡκῇ παρεσκευ-
 ασμένον στρατὸν κάλλιστα, δώσω οἱ δῶρα τὰ τιμιώτατα
 νομίζεται εἶναι ἐν ἡμετέρῳ. (2) ποιητέα μὲν νυν ταῦτα ἔστι

125 lacunam post παύσομαι statuit Stein πρὶν <ἀν> d 126 ὑπῆρξαν
 post ἐμὲ traiecit d 127 ἐλθόντες] ἐβαλόντες Pingel: an ἐλάσαντες?
 128 ἀπικόμενοι om. Dion. H.: ἀπισταμένω Reiske 129 ἀποβάντας Ar:
 -ες D 130 Ἀρταφέρνης A: -φρένης d τὰ om. Dion. H.: ταῦτα
 Pingel 131 ἀνάρτημαι] ἀνάρμμαι Dion. H. 134 suppl. Krüger
 136 ὁμουρέουσιν B²D²TP: ὁμορ- Ad: ὁμορον οὔσαν Dion. H. (item 137) οὐ γὰρ δὴ
 d: οὐδὲ γὰρ δὴ ἄλλην A κατόψεται <ὁ> Dion. H. 137 ὁμουρέουσιν
 A: ὁμορον εἶουσιν d 140 ὑπολείπεσθαι A: -λίπεσθαι D: -λίπεσθαι γ
 144 ἡκεῖν δεῖ] ἡμῖν ἡκεῖν δοκεῖ Dion. H. 145 παρεσκευασμένον A:
 κατ- Dion. H.: παρασκευασμένον d 146 οἱ δώσω d 147 εἶναι om.
 Dion. H.

οὕτω· ἵνα δὲ μὴ ἰδιοβουλέειν ὑμῖν δοκέω, τίθημι τὸ πρῆγμα
 ἐς μέσον, γνώμην κελεύων ὑμέων τὸν βουλόμενον
 150 ἀποφαίνεσθαι. ταῦτα εἴπας ἐπαύετο. μετ' αὐτὸν δὲ 9
 Μαρδόνιος ἔλεγε· Ὡ δέσποτα, οὐ μούνον εἰς τῶν γενομένων
 Περσέων ἄριστος, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐσομένων, ὃς τά τε ἄλλα
 λέγων ἐπείκει ἄριστα καὶ ἀληθέστατα, καὶ Ἰωνας τοὺς ἐν
 τῇ Εὐρώπῃ κατοικημένους οὐκ ἔασεις καταγελάσαι ἡμῖν
 155 ἔοντας ἀναξίους. (2) καὶ γὰρ δεινὸν ἂν εἴη πρῆγμα, εἰ Κάκας
 μὲν καὶ Ἰνδοὺς καὶ Αἰθιοπίας τε καὶ Ἀσσυρίους ἄλλα τε ἔθνεα
 πολλὰ καὶ μεγάλα ἀδικήσαντα Πέρσας οὐδέν, ἀλλὰ δύναμιν
 προσκτᾶσθαι βουλόμενοι, καταστρεψάμενοι δούλους ἔχομεν,
 Ἕλληνας δὲ ὑπάρξαντας ἀδικίης οὐ τιμωρησόμεθα. (α) τί
 160 δέικαντες; κοίην πλήθεος κυττροφὴν; κοίην δὲ χρημάτων
 δύναμιν; τῶν ἐπιστάμεθα μὲν τὴν μάχην, ἐπιστάμεθα δὲ
 τὴν δύναμιν ἐοῦσαν ἀσθενέα· ἔχομεν δὲ αὐτῶν παιδας
 καταστρεψάμενοι, τούτους οἳ ἐν τῇ ἡμετέρῃ κατοικημένοι
 Ἰωνές τε καὶ Αἰολέες καὶ Δωριέες καλέονται. (2) ἐπειρήθη
 165 δὲ καὶ αὐτὸς ἤδη ἐπελαύνων ἐπὶ τοὺς ἀνδρας τούτους ὑπὸ
 πατρὸς τοῦ σοῦ κελευθείς, καί μοι μέχρι Μακεδονίης
 ἐλάσαντι καὶ ὀλίγον ἀπολιπόντι ἐς αὐτὰς Ἀθήνας ἀπικέσθαι
 οὐδεὶς ἠντιώθη ἐς μάχην. (β) καίτοι γε ἐώθαι Ἕλληνες,
 ὥς πυνθάνομαι, ἀβουλότατα πολέμους ἵστασθαι ὑπὸ τε
 170 ἀγνωμοσύνης καὶ σκαιότητος. ἐπεὰν γὰρ ἀλλήλοισι πόλεμον
 προείπωσι, ἐξευρόντες τὸ κάλλιστον χωρίον καὶ λειότατον,
 ἐς τοῦτο κατιόντες μάχονται, ὥστε σὺν κακῷ μεγάλῳ οἱ
 νικῶντες ἀπαλλάσσονται· περὶ δὲ τῶν ἐσσομένων οὐδὲ
 λέγω ἀρχήν, ἐξώλεες γὰρ δὴ γίνονται. (2) τοὺς χρεῖν, ἔοντας

148 ἰδιοβουλέειν d: -βουλεύειν A 151 μούνον edd.: μόνον
 153 ἐπείκει λέγων d 154 ἡμῖν A: ἡμέων d: ὑμέων SV
 158 προσκτᾶσθαι A: προσκτήσασθαι d 159 ἀδικίης A: ἀληθείς d
 168 ἠντιώθη d: ἀντ- A γε d: om. A ἐώθαι r: ἐώθεσαν D: εἰώθαι A
 ἐώθαι γε Blaydes 169 πολέμους A: -ου d 171 προείπωσι A: προσ- d
 λειότατον d: λεό- A 174 τοὺς A: τούτους d

ὁμογλώσσους, κήρυξί τε διαχρεωμένους καὶ ἀγγέλοισι 175
 καταλαμβάνειν τὰς διαφορὰς καὶ παντὶ μᾶλλον ἢ μάχησι· εἰ
 δὲ πάντως ἔδεε πολεμέειν πρὸς ἀλλήλους, ἐξευρίσκειν χρεῖν
 τῇ ἐκάτεροί εἰσι δυσχειρωτότατοι καὶ ταύτῃ πειρᾶν. τρόπῳ
 τοῖσιν οὐ χρηστῷ Ἕλληνες διαχρεώμενοι ἐμέο ἐλάσαντος
 μέχρι Μακεδονίδος γῆς οὐκ ἦλθον ἐς τοῦτου λόγον ὥστε 180
 μάχεσθαι. (γ) σοὶ δὲ δὴ μέλλει τίς, ὦ βασιλεῦ, ἀντιώσεσθαι
 πόλεμον προφέρων, ἄγοντι καὶ πλήθος τὸ ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ
 νέας τὰς ἀπάσας; ὥς μὲν ἐγὼ δοκέω, οὐκ ἐς τοῦτο θάρσεος
 ἀνῆκει τὰ Ἑλλήνων πρήγματα· εἰ δὲ ἄρα ἔγωγε ψευθεῖην
 γνώμη καὶ ἐκείνοι ἐπαρθέντες ἀβουλήν ἔλθοιεν ἡμῖν ἐς 185
 μάχην, μάθοιεν ἂν ὥς εἴμεν ἀνθρώπων ἄριστοι τὰ πολέμια.
 ἔστω δ' ὦν μηδὲν ἀπειρήτον· αὐτόματον γὰρ οὐδέν, ἀλλ' ἀπὸ
 πείρης πάντα ἀνθρώποισι φιλέει γίνεσθαι.
 10 Μαρδόνιος μὲν τοσαῦτα ἔπιλεξεν· τὴν Εἰρήνην γνῶμην
 ἐπέπαυτο· σιωπῶντων δὲ τῶν ἄλλων Περσέων καὶ οὐ 190
 τολμώντων γνῶμην ἀποδείκνυσθαι ἀντίην τῇ προκειμένῃ,
 Ἀρτάβανος ὁ Ὑστάσπεος, πατρὸς ἐὼν Εἰρήνης, τῷ δὴ καὶ
 πίσυνος ἦν, ἔλεγε τάδε· (α) Ὡ βασιλεῦ, μὴ λεχθεϊσέων μὲν
 γνωμῶν ἀντιέων ἀλλήλοισι οὐκ ἔστι τὴν ἀμείνω αἰρεόμενον
 ἐλέσθαι, ἀλλὰ δεῖ τῇ εἰρημένῃ χρᾶσθαι, λεχθεϊσέων δὲ ἔστι, 195
 ὥσπερ τὸν χρυσὸν τὸν ἀκήρατον αὐτὸν μὲν ἐπ' ἐωυτοῦ οὐ
 διαγινώσκουμεν, ἐπεὰν δὲ παρατρίψωμεν ἄλλῳ χρυσῷ,
 διαγινώσκουμεν τὸν ἀμείνω. (2) ἐγὼ δὲ καὶ πατρὶ τῷ σῷ,

175 διαχρεωμένους A: -μένοις d 177 πολεμέειν D: -μεῖν Aτ χρεῖν AD:
 χρεῖ γ 178 ἐκάτεροί εἰσι A: ἐκατέροισι d 179 ἐλάσαντος Aτ: -οντος D
 180 Μακεδονίδος Wilson: -νίης γῆς A: om. d: del. Hude 181 ἀντιώσεσθαι
 AD: -σασθαι γ 182 προφέρων Ad: προσ- S 183 θάρσεος d: θράσεος A
 184 ἔγωγε A: ἐγὼ d: ἐγὼ τε Bekker 185 γνώμη] γνώμης Schweighäuser
 ἐπαρθέντες A: παρεπαρθέντες d 186 πολέμια A: -μήμια d
 189 ἐπιλεξέναι obelis notavit Maas: ἐπαινέσας Powell: an lacuna ante hanc vocem
 statuenda? 190 ἐπέπαυτο A: ἐπαύετο d 193 πίσυνος AD: πίσυνος γ
 ἦν Krüger: ἐὼν 194 <ἀν>αἰρεόμενον Pingel 195 ἐλέσθαι| ἔχεσθαι
 Madvig χρᾶσθαι d: χρεῖσθαι A 197-8 ἐπεὰν... διαγινώσκουμεν AD: om. γ

ἀδελφεῷ δὲ ἐμῷ, Δαρείῳ ἡγόρευον μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ
 200 Κύθας, ἄνδρας οὐδαμῶθι γῆς ἄστει νέμοντας· ὁ δὲ ἐλπίζων
 Κύθας τοὺς νομάδας καταστρέφασθαι ἐμοὶ τε οὐκ ἐπείθετο,
 στρατευσάμενός τε πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς τῆς στρατιῆς
 ἀποβαλὼν ἀπῆλθε. (3) ἐν δέ, ὦ βασιλεῦ, μέλλεις ἐπ' ἄνδρας
 στρατεύεσθαι πολλὸν ἔτι ἀμείνονας ἢ Κύθας, οἷ κατὰ
 205 θάλασσαν τε ἄριστοι καὶ κατὰ γῆν λέγονται εἶναι. τὸ δὲ
 αὐτοῖσι ἔνεστι δεινόν, ἐμέ σοι δίκαιόν ἐστι φράζειν. (β) ζεύξας
 φῆς τὸν Ἑλλήσποντον ἐλᾶν στρατὸν διὰ τῆς Εὐρώπης ἐς τὴν
 Ἑλλάδα. καὶ δὴ {καὶ} συνήνεικε ἥτοι κατὰ γῆν ἢ κατὰ
 θάλασσαν ἐσσωθῆναι, ἢ καὶ κατ' ἀμφοτέρω· οἱ γὰρ ἄνδρες
 210 λέγονται εἶναι ἄλκιμοι, πάρεστι δὲ καὶ σταθμώσασθαι, εἰ
 στρατιὴν γε τοσαύτην σὺν Δάτι καὶ Ἀρταφέρνηϊ ἐλθοῦσαν
 ἐς τὴν Ἀττικὴν χώραν μούνοι Ἀθηναῖοι διέφθειραν. (2) οὐκ
 ὦν ἀμφοτέρῃ σφι ἐχώρησε· ἀλλ' ἦν τῆς νηυσὶ ἐμβάλωσι καὶ
 νικήσαντες ναυμαχίῃ πλέωσι ἐς τὸν Ἑλλήσποντον καὶ ἔπειτα
 215 λύσας τὴν γέφυραν, τοῦτο δὴ, βασιλεῦ, γίνεται δεινόν.
 (γ) ἐγὼ δὲ οὐδεμιῇ σοφίῃ οἰκίῃ αὐτὸς ταῦτα κυμβάλλομαι,
 ἀλλ' οἷον κοτε ἡμέας ὀλίγου ἐδέησε καταλαβεῖν πάθος, ὅτε
 πατὴρ σὸς ζεύξας <μὲν> Βόσπορον τὸν Θρηϊκίον, γεφυρώσας
 δὲ ποταμὸν Ἰστρὸν διέβη ἐπὶ Κύθας. τότε παντοῖοι ἐγένοντο
 220 Κύθαι δεόμενοι Ἰώνων λῦσαι τὸν πόρον, τοῖσι ἐπιτέτραπτο ἢ
 φυλακὴ τῶν γεφυρέων τοῦ Ἰστρου. (2) καὶ τότε γε Ἰστιάιος
 ὁ Μιλήτου τύραννος εἰ ἐπέσπετο τῶν ἄλλων τυράννων τῇ
 γνώμῃ μηδὲ ἡντιώθη, διέργαστο ἄν τὰ Περσέων πρήγματα.
 καίτοι καὶ λόγῳ ἀκοῦσαι δεινόν, ἐπ' ἀνδρί γε ἐνὶ πάντα
 225 τὰ βασιλέος πρήγματα γεγενῆσθαι. (δ) ἐν ὧν μὴ βουλεύεο

201 καταστρέφασθαι AD: -εσθαι γ τε A: δὲ d 204 ἔτι d: om. A
 208 del. Aldina ἢ C: ἢ <καὶ> Ad 209 καὶ Ar: om. D 213 ἀμφοτέρῃ
 σφι A: ἀμφοτέρῃσιν d 218 suppl. Stein 219 ἐγένοντο A: ἐγίν' d
 220 ἐπιτέτραπτο A: ἐπε- d 221 τῶν γεφυρέων del. Naber τοῦ Ἰστρου del.
 Stein γε A: om. d 222 εἰ ante Ἰστιάιος traiecit A 223 ἡντιώθη d:
 ἡντιώθη A διέργαστο A: διείργαστο d 225 γεγενῆσθαι A: γενέσθαι d
 βουλεύεο A: βούλεν D: βούλεν γ

ἐς κίνδυνον μηδένα τοιοῦτον ἀπικέσθαι μηδεμιᾶς ἀνάγκης
 εἰσέχου, ἀλλὰ ἐμοὶ πείθεο· νῦν μὲν τὸν κύλλογον τόνδε
 διάλυσον· αὐτίς δέ, ὅταν τοι δοκῇ, προσκεψάμενος ἐπὶ
 σεωυτοῦ προαγόρευε τά τοι δοκέει εἶναι ἄριστα. (2) τὸ γὰρ
 εἶ βουλεύεσθαι κέρδος μέγιστον εὐρίσκω ἑόν· εἰ γὰρ καὶ 230
 ἐναντιωθῆναι τι θέλει, βεβούλευται μὲν οὐδὲν ἥσσον εἶ,
 ἔσσωται δὲ ὑπὸ τῆς τύχης τὸ βούλευμα· ὁ δὲ βουλευσάμενος
 αἰσχροῦς, εἴ οἱ ἡ τύχη ἐπίσποιτο, εὖρημα εὖρηκε, ἥσσον δὲ
 οὐδὲν οἱ κακῶς βεβούλευται. (ε) ὁρᾷς τὰ ὑπερέχοντα ζῶα ὡς
 κεραυνοὶ ὁ θεὸς οὐδὲ ἐὰ φαντάζεσθαι, τὰ δὲ σμικρὰ οὐδὲν μιν 235
 κνίζει· ὁρᾷς δὲ ὡς ἐς οἰκήματα τὰ μέγιστα αἰεὶ καὶ δένδρεα
 τὰ τοιαῦτα ἀποσκήπτει τὰ βέλεα. φιλέει γὰρ ὁ θεὸς τὰ
 ὑπερέχοντα πάντα κολοῦειν. οὕτω δὲ καὶ στρατὸς πολλὸς
 ὑπὸ ὀλίγου διαφθείρεται κατὰ τοιόνδε· ἐπεὶ σφι ὁ θεὸς
 φθονήσας φόβον ἐμβάλλῃ ἢ βροντῇ, δι' ὧν ἐφθάρησαν 240
 ἀναξίως ἑωυτῶν. οὐ γὰρ ἐὰ φρονέειν μέγα ὁ θεὸς ἄλλον ἢ
 ἑωυτόν. (ζ) ἐπειχθὲν μὲν νυν πᾶν πρήγμα τίττει σφάλματα,
 ἐκ τῶν ζημίαι μεγάλαι φιλέουσιν γίνεσθαι· ἐν δὲ τῷ ἐπισχεῖν
 ἔνεστι ἀγαθὰ, εἰ μὴ παραυτίκα δοκέοντα εἶναι, ἀλλ' ἀνὰ
 χρόνον ἐξεύροι τις ἄν. (η) σοὶ μὲν δὴ ταῦτα, ὦ βασιλεῦ, 245
 συμβουλευῶ· ἐν δέ, ὦ παῖ Γωβρύεω {Μαρδόνιε}, παῦσαι
 λέγων λόγους ματαίους περὶ Ἑλλήνων οὐκ ἐόντων ἀξίων
 φλαύρως ἀκούειν. Ἑλληνας γὰρ διαβάλλων ἐπαίρεις αὐτὸν
 βασιλέα στρατεύεσθαι· αὐτοῦ δὲ τούτου εἵνεκα δοκέεις μοι
 πᾶσαν προθυμίην ἐκτείνειν. μή νυν οὕτω γένηται. (2) διαβολὴ 250
 γάρ ἐστι δεινότατον, ἐν τῇ δύο μὲν εἰσὶ οἱ ἀδικέοντες, εἷς δὲ ὁ

227 πείθεο d: πείθεν A τόνδε AD: τῶνδε γ 228 δὲ A: τε d δοκῇ A: -έη
 d 230 ἑόν A: σόν d 233 ἢ A: om. d 234 ζῶα suspectum: an
 delendum? sed praebebat Stobaeus 4. 22. 46 236 κνίζει AD: -ειν γ 237 τὰ
 A: om. d et Stob. 238 δὲ Ad: δὴ P 239 κατὰ <τὸ> d θεὸς <ὁ> D
 240 ἐφθάρησαν A: ἐσφάλησαν d 242 ἐπειχθὲν Siesbye: ἐπειχθῆναι Ad
 245 ἐξεύροι A: εὖροι d 246 Γωβρύεω d: Γοβ- A del. Naber
 250 ἐκτείνειν d: ἐκτίνειν A

ἀδικεόμενος. ὁ μὲν γὰρ διαβάλλων ἀδικεῖ οὐ παρεόντος
κατηγορώων, ὁ δὲ ἀδικεῖ ἀναπειθόμενος πρὶν ἢ ἀτρεκέως
ἐκμάθῃ· ὁ δὲ δὴ ἀπεὼν τοῦ λόγου τάδε ἐν αὐτοῖσι ἀδικεῖται,
255 διαβληθεὶς τε ὑπὸ τοῦ ἐτέρου καὶ νομισθεὶς πρὸς τοῦ ἐτέρου
κακὸς εἶναι. (θ) ἀλλ' εἰ δὴ δεῖ γε πάντως ἐπὶ τοὺς ἄνδρας
τούτους στρατεύεσθαι, φέρε, βασιλεὺς μὲν αὐτὸς ἐν ἡθεσι
τοῖσι Περσέων μενέτω, ἡμέων δὲ ἀμφοτέρων παραβαλ-
λομένων τὰ τέκνα στρατηλάτεις αὐτὸς σὺ ἐπιλεξάμενός τε
260 ἄνδρας τοὺς ἐθέλεις καὶ λαβὼν στρατιὴν ὁκόσῃν τινὰ
βούλῃ. (2) καὶ ἦν μὲν τῇ σὺ λέγεις ἀποβαίνει βασιλεῖ τὰ
πρήγματα, κτεινέσθων οἱ ἔμοι παῖδες, πρὸς δὲ αὐτοῖσι καὶ
ἐγὼ· ἦν δὲ τῇ ἐγὼ προλέγω, οἱ σοὶ ταῦτα πασχόντων, σὺν δὲ
265 ἐθελήσεις, σὺ δὲ πάντως στρατεύμα ἀνάξεις ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα,
ἀκούσεσθαι τινὰ φημι τῶν αὐτοῦ τῇδε ὑπολειπομένων
Μαρδόνιον, μέγα τι κακὸν ἐξεργασμένον Πέρσας, ὑπὸ κυνῶν
τε καὶ ὀρνίθων διαφορεύμενον ἢ κου ἐν γῇ τῇ Ἀθηναίων ἢ σέ
γε ἐν τῇ Λακεδαιμονίῳ, εἰ μὴ ἄρα καὶ πρότερον κατ' ὁδόν,
270 γνόντα ἐπ' οἷους ἄνδρας ἀναγινώσκει στρατεύεσθαι βασιλέα.
Ἀρτάβανος μὲν ταῦτα ἔλεξε, Ξέρξης δὲ θυμωθεὶς 11
ἀμείβεται τοικίδε· Ἀρτάβανε, πατρὸς εἰς τοῦ ἐμοῦ ἀδελφεός·
τοῦτό σε ῥύσεται μηδένα ἄξιον μισθὸν λαβεῖν ἐπέων ματαίων.
καὶ τοι ταύτην τὴν ἀτιμίην προστίθῃμι ἐόντι κακῷ τε καὶ
275 ἀθύμῳ, μήτε συστρατεύεσθαι ἔμοιγε ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα αὐτοῦ
τε μένειν ἅμα τῇσι γυναιξί· ἐγὼ δὲ καὶ ἄνευ σέο ὅσα περ εἴπα
ἐπιτελέα ποιήσω. (2) μὴ γὰρ εἶην ἐκ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπεος

252 ἀδικεῖ A: ἀδικεῖ d παρεόντος d: -τι A 256 γε δεῖ d
257 στρατεύεσθαι AD: -εύσασθαι r 258 παραβαλλομένων Ar: -βαλομένων
D 261 ἀποβαίνει Cobet: ἀναβαίνει 263 ταῦτα Wilson: ταῦτα
265 ἀνάξεις A: ἀνέξεις d: ἄξεις Naber 266 ἀκούσεσθαι A: -σασθαι d
267 ἐξεργασμένον A: -ακάμενον d 268 διαφορεύμενον A: -ευόμενον d
272 τοικίδε edd.: τοικίδε 274 προστίθῃμι d: προτ- A τε d: om. A
276 δὲ Ar: om. D

τοῦ Ἀρσάμεος τοῦ Ἀριαράμνεω τοῦ Τεῖσπεος τοῦ Κύρου
τοῦ Καμβύσεω τοῦ Τεῖσπεος τοῦ Ἀχαιμένεος γεγονώς, μὴ
τιμωρησάμενος Ἀθηναίους, εὖ ἐπιστάμενος ὅτι εἰ ἡμεῖς 280
ἡσυχίην ἄξομεν, ἀλλ' οὐκ ἐκείνοι, ἀλλὰ καὶ μάλα στρατεύ-
σονται ἐπὶ τὴν ἡμετέραν, εἰ χρή σταθμώσασθαι τοῖσι
ὑπαργμένοισι ἐξ ἐκείνων, οἱ Ἰάρδισ τε ἐνέπρησαν καὶ ἤλασαν
ἐς τὴν Ἀσίην. (3) οὐκ ὦν ἐξαναχωρεῖν οὐδετέροις ἰκανῶς
ἔχει, ἀλλὰ ποιεῖν ἢ πάσχειν πρόκειται ἄγών, ἵνα ἢ τάδε 285
πάντα ὑπὸ Ἑλλήσι ἢ ἐκείνα πάντα ὑπὸ Πέρσῃ γένηται· τὸ
γὰρ μέσον οὐδὲν τῆς ἔχθρης ἐστί. (4) καλὸν ὦν προπεπον-
θότας ἡμέας τιμωρεῖν ἤδη γίνεται, ἵνα καὶ τὸ δεινὸν τὸ
πεῖσομαι τοῦτο μάθω, ἐλάσας ἐπ' ἄνδρας τούτους, τοὺς γε
καὶ Πέλοψ ὁ Φρύξ, ἐὼν πατέρων τῶν ἐμῶν δούλος, 290
κατεστρέψατο οὕτω ὥς καὶ ἐς τόδε αὐτοῖ τε ὠνθρωποι καὶ ἡ
γῇ αὐτῶν ἐπώνυμοι τοῦ καταστρεψαμένου καλέονται.
12 Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτο ἐλέγετο, μετὰ δὲ εὐφρόνῃ τε
ἐγένετο καὶ Ξέρξην ἔκνιζε ἡ Ἀρταβάνου γνώμη· νυκτὶ δὲ
βουλὴν διδοὺς πάγχυ εὗρισκέ οἱ οὐ πρήγμα εἶναι στρα- 295
τεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. δεδογμένων δὲ οἱ αὐτὶς τούτων
κατύπνωσε, καὶ δὴ κου ἐν τῇ νυκτὶ εἶδε ὄψιν τοιήνδε, ὥς
λέγεται ὑπὸ Περσέων· ἐδόκεε ὁ Ξέρξης ἄνδρα οἱ ἐπιστάντα
μέγαν τε καὶ εὐειδέα εἰπεῖν· (2) Μετὰ δὴ βουλευέαι, ὦ Πέρσα,
στράτευμα μὴ ἄγειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, προείπας ἀλίζειν 300
Πέρσας στρατόν; οὐτε ὦν μεταβουλευόμενος ποιεῖς εὖ,
οὐτε ὁ συγγνωσόμενός τοι πάρα· ἀλλ' ὥσπερ τῆς ἡμέρης
13 ἐβουλεύσαιο ποιεῖν, ταύτην ἴθι τῶν ὁδῶν. τὸν μὲν ταῦτα

278 Ἀρσάμεος A: Ἀράμεος d Ἀριαράμνεω r: Ἀριρ- D: Ἀρμνεω A Τεῖσπεος
A: Τίςπεος d 279 τοῦ Τεῖσπεος A: om. d 281 μάλα Ar: μάλιστα D
284 οὐδετέροις AD: -οις r ἰκανῶς d: δυνατῶς A: an <έτι> ἰκανῶς?
285 πάσχειν Van Herwerden: παθέειν Ad: -εἶν edd. 288 ἡμέας AD: ὑμέας r
290 ὁ A: om. d πατέρων τῶν ἐμῶν A: ἐμῶν πατέρων d 291 ὠνθρωποι
d: ἄνθρωποι A 292 αὐτῶν d: αὐτέων A 293 τε A: om. d
294 ἐγένετο A: ἐγέν- d 295 οὐ Ar: om. D 297 εἶδε d: ἴδε A τοιήνδε
A: om. d 301 Πέρσας A: Πέρσῃ d

εἶπαντα ἐδόκεε ὁ Ξέρξης ἀποπτάσθαι, ἡμέρης δὲ ἐπι-
 305 λαμβάσης ὄνειρον μὲν τούτου λόγον οὐδένα ἐποιέετο, ὁ δὲ
 Περσέων συναλίσας τοὺς καὶ πρότερον συνέλεξε, ἔλεγέ
 σφι τάδε· (2) Ἄνδρες Πέρσαι, συγγνώμην μοι ἔχετε ὅτι
 ἀγχίστροφα βουλευόμαι· φρενῶν τε γὰρ ἐς τὰ ἐμευτοῦ
 πρῶτα οὐκ ἂν ἤκω, καὶ οἱ παρηγορέομενοι ἐκεῖνα ποιεῖν
 310 οὐδένα χρόνον μευ ἀπέχονται. ἀκούσαντι μέντοι μοι τῆς
 Ἀρταβάνου γνώμης παραυτίκα μὲν ἡ νεότης ἐπέζεσε, ὥστε
 αἰεκέστερα ἀπορροῦμαι ἔπεα ἢ χρεόν· ἐς ἄνδρα πρεσβύτερον
 νῦν μέντοι συγγνοὺς χρήσομαι τῇ ἐκείνου γνώμῃ. (3) ὥς ὦν
 μεταδεδογμένον μοι μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα,
 315 ἥσυχος ἔστω. Πέρσαι μὲν ὥς ἤκουσαν ταῦτα, κεχαρηκότες
 προσεκύνηον· νυκτὸς δὲ γενομένης αὐτὶς τὸν οὐδενὸν οὐδενὸν
 14 Ξέρξῃ κατυπνωμένῳ ἔλεγε ἐπιστάν· Ὡ παῖ Δαρείου, καὶ δὴ
 φαίνεαι ἐν Πέρσῃσι τε ἀπειπάμενος τὴν στρατηλασίην καὶ
 τὰ ἐμὰ ἔπεα ἐν οὐδενὶ ποιούμενος λόγῳ ὥς παρ' οὐδενὸς
 320 ἀκούσας; εἰ νυν τόδ' ἔστι, ἦν περ μὴ αὐτίκα στρατηλατέης,
 τάδε τοι ἐξ αὐτῶν ἀνασχῆσαι· ὥς καὶ μέγας καὶ πολλὸς
 ἐγένεο ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, οὕτω καὶ ταπεινὸς ὁπίσω κατὰ τάχος
 ἔσσει. Ξέρξης μὲν περιδεὴς γενόμενος τῇ ὄψι ἀνά τε ἔδραμε
 15 ἐκ τῆς κοίτης καὶ πέμπει ἄγγελον Ἀρτάβανον καλέοντα.
 325 ἀπικομένῳ δὲ οἱ ἔλεγε Ξέρξης τάδε· Ἀρτάβανε, ἐγὼ τὸ
 παραυτίκα μὲν οὐκ ἐσωφρόνεον εἶπας ἐς σὲ μάταια ἔπεα
 χρηστῆς εἵνεκα συμβουλίας· (2) μετὰ μέντοι οὐ πολλὸν

304 εἶπαντα d: εἰπόντα A 305 ὄνειρου d: οὐνείρου A 306 τοὺς
 <αὐτοὺς> D, <αὐτοὺς τοὺς> Γ ἔλεγε d: ἔλεξε A 309 οὐκω d: οὐπω A
 παρηγορέομενοι A: -ρεύμενοι d 310 μέντοι μὲν δὴ Bekker 312 ἡ
 χρεόν huc traiecit Wilson: post πρεσβύτερον praebent codd.: del. Naber χρεόν
 A: χρεών d 314 μεταδεδογμένον d: -νων A 315 κεχαρηκότες AD⁵⁶:
 -ηότες D⁵⁶V 316 προσεκύνηον A: -κύνησαν D 317 ἔλεγε post ὄνειρον
 traiecit d ἐπιστάν A: ἀπιστάν D 319 ποιούμενος d: ποιηάμενος A
 320 αὐτίκα A: αὐτὸς D 321 πολλὸς A: πολὺς d 323 γενόμενος
 d: ἐγένετο A ὄψι edd.: ὄψει 324 ἄγγελον <ἐπὶ> A, quo recepero
 καλέοντα del. Valckenaer 325 οἱ A: om. d ἔλεγε A: ἔλεξε DSV
 326 ἐσωφρόνεον d: ἐφρόνεον A ἐς d: om. A 327 εἵνεκα A: εἵνεκε(ν) d
 συμβουλίας A: -λής d

χρόνον μετέγνων, ἔγνω δὲ ταῦτά μοι ποιητέα ἔοντα τὰ
 σὺ ὑπεθήκαο. οὐκ ὦν δυνατός τοι εἰμι ταῦτα βουλόμενος
 ποιεῖν· τετραμμένῳ γὰρ δὴ καὶ μετεγνωνκότι ἐπιφοιτῶν 330
 ὄνειρον φαντάζεται μοι, οὐδαμῶς συνέπαινον ἔδον ποιεῖν με
 ταῦτα· νῦν δὲ καὶ διαπειλήσαν οἴχεται. (3) εἰ ὦν θεός ἐστι ὁ
 ἐπιπέμπων καὶ οἱ πάντως ἐν ἡδονῇ ἐστι γενέσθαι στρατη-
 λασίην ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἐπιπτήσεται καὶ σοὶ τὸν τοῦτο
 ὄνειρον, ὁμοίως καὶ ἐμοὶ ἐντελλόμενον. εὐρίσκω δὲ ὦδε ἂν 335
 γινόμενα ταῦτα, εἰ λάβοις τὴν ἐμὴν σκευὴν πᾶσαν καὶ ἐνδὺς
 μετὰ τοῦτο ἔζοιο ἐς τὸν ἐμὸν θρόνον καὶ ἔπειτα ἐν κοίτῃ τῇ
 16 ἐμῇ κατυπνώσειας. Ξέρξης μὲν ταῦτά οἱ ἔλεγε, Ἀρτάβανος δὲ
 οὐ τῷ πρώτῳ οἱ κελεύσματι πειθόμενος, οἶα οὐκ ἀξιεύμενος
 ἐς τὸν βασιλῆιον θρόνον ἵζεσθαι, τέλος ὥς ἠναγκάζετο εἶπας 340
 τάδε ἐποίησε τὸ κελευόμενον· (α) Ἴσον ἐκείνο, ὦ βασιλεῦ, παρ'
 ἐμοὶ κέκριται, φρονέειν τε εἶ καὶ τῷ λέγοντι χρηστὰ ἐθέλειν
 πείθεσθαι· τὰ σὲ καὶ ἀμφότερα περιήκοντα ἀνθρώπων κακῶν
 ὁμιλίας σφάλλουσι, κατὰ περ τὴν πάντων χρησιμωτάτην
 ἀνθρώποις θάλασσαν πνεύματά φασι ἀνέμων ἐμπίπτοντα 345
 οὐ περιορᾶν φύσι τῇ ἐωντῆς χρᾶσθαι. (2) ἐμὲ δὲ ἀκούσαντα
 πρὸς σεὺ κακῶς οὐ τοσοῦτο ἔδακε λύπη, ὅσον γνωμέων
 δύο προκειμένων Πέρσῃσι, τῆς μὲν ὕβριν αὐξανούσης, τῆς δὲ
 καταπανούσης καὶ λεγούσης ὥς κακὸν εἶη διδάσκειν τὴν
 ψυχὴν πλεον τι δίζησθαι αἰεὶ ἔχειν τοῦ παρεόντος, τοιούτων 350
 προκειμένων γνωμέων ὅτι τὴν σφαλερωτέραν σεωυτῷ τε καὶ
 Πέρσῃσι ἀναιρέο. (β) νῦν ὦν, ἐπειδὴ τέτραψαι ἐπὶ τὴν ἀμείνω,

329 ποιεῖν βουλόμενος d 330 δὴ d: om. A ἐπιφοιτῶν A: ἐπίφοιτον d
 331 συνέπαινον ἔδον d: συνεπαινέον A 332 διαπειλήσαν A: δὴ ἀπειλήσαν d
 333 στρατηλασίην d: -λατέειν A 335 ὁμοίως <ὡς> d ἂν γινόμενα A:
 ἀναγινόμενα d 339 τῷ et οἱ d: om. A κελεύσματι d: κελεύματι A
 πειθόμενος] πιθ- Van Herwerden 346 φύσι edd.: φύσει Ad χρᾶσθαι d:
 χρῆσθαι A 347 τοσοῦτο AD: -ον Γ 348 προκειμένων d: -μενέων
 A αὐξανούσης A: αὐξούσης d 349 τὴν ψυχὴν διδάσκειν d
 350 τοιούτων A: τουτέων d 351 προκειμένων S: -μενέων d: προσκει-
 μενέων A σφαλερωτέραν A: -τάτην d 352 τέτραψαι A: τετράφθαι d

φής τοι μετιέντι τὸν ἐπ' Ἑλληνας στόλον ἐπιφοιτᾶν ὄνειρον
 θεοῦ τινος πομπῇ, οὐκ ἐώντά σε καταλύειν τὸν στόλον.
 355 (2) ἀλλ' οὐδὲ ταῦτά ἐστι, ὦ παῖ, θεία· ἐνύπνια γὰρ τὰ ἐς
 ἀνθρώπους πεπλανημένα τοιαῦτά ἐστι οἷά σε ἐγὼ διδάξω,
 ἔτεσι σεῦ πολλοῖσι πρεσβύτερος ἐών· πεπλανῆσθαι αὐται
 μάλιστα ἐώθασι αἱ ὄψεις τῶν ὄνειράτων, τά τις ἡμέρης
 φροντίζει· ἡμεῖς δὲ τὰς πρὸ τοῦ ἡμέρας ταύτην τὴν στρατη-
 360 λασίην καὶ τὸ κάρτα εἴχομεν μετὰ χειράς. (γ) εἰ δὲ ἄρα μὴ ἐστι
 τοῦτο τοιοῦτο οἶον ἐγὼ διαιρέω, ἀλλὰ τι τοῦ θείου μετέχον,
 εὖ πάν αὐτὸς συλλαβὼν εἴρηκας· φανήτω γὰρ δὴ καὶ ἐμοί, ὥς
 καὶ σοί, διακελεύομενον. φανῆναι δὲ οὐδὲν μᾶλλον μοι ὀφείλει
 ἔχοντι τὴν σὴν ἐσθήτα ἢ οὐ καὶ τὴν ἐμὴν, οὐδὲ τι μᾶλλον ἐν
 365 κοίτῃ τῇ σῇ ἀναπαυομένῳ ἢ οὐ καὶ ἐν τῇ ἐμῇ, εἴ περ γε καὶ
 ἄλλως ἐθέλει φανῆναι. (2) οὐ γὰρ δὴ ἐς τοσοῦτό γε εὐθιῆς
 ἀνήκει τοῦτο, ὅ τι δὴ κοτέ ἐστι τὸ ἐπιφαινόμενόν τοι ἐν τῷ
 ὕπνῳ, ὥστε δόξει ἐμὲ ὀρῶν σὲ εἶναι, τῇ σῇ ἐσθήτῃ τεκμαιρ-
 370 ὅμενον. εἰ δὲ ἐμὲ μὲν ἐν οὐδενὶ λόγῳ ποιήσεται οὐδὲ ἀξιῶσει
 ἐπιφανῆναι, οὔτε ἦν τὴν ἐμὴν ἐσθήτα ἔχω οὔτε ἦν τὴν σὴν,
 σὲ δὲ ἐπιφοιτῇ, τοῦτο ἤδη μαθητέον ἔσται· εἰ γὰρ δὴ
 ἐπιφοιτῇ γε συνεχέως, φαίην ἂν καὶ αὐτὸς θεῖον εἶναι.
 (3) εἰ δέ τοι οὕτω δεδόκηται γίνεσθαι καὶ οὐκ οἷά τε αὐτὸ
 παρατρέψαι, ἀλλ' ἤδη δεῖ ἐμὲ ἐν κοίτῃ τῇ σῇ κατυπνῶσαι,
 375 φέρε, τούτων ἕξ ἐμεῦ ἐπιτελευμένων φανήτω καὶ ἐμοί. μέχρι
 δὲ τούτου τῇ παρεούσῃ γνώμῃ χρήσομαι. τοσαῦτα εἵπας 17
 Ἀρτάβανος, ἐλπίζων Ξέρξην ἀποδέξειν λέγοντα οὐδέν, ἐποίησε
 τὸ κελευόμενον· ἐνδὺς δὲ τὴν Ξέρξεω ἐσθήτα καὶ ἰζόμενος ἐς
 τὸν βασιλῆιον θρόνον ὥς μετὰ ταῦτα κοίτον ἐποίετο, ἡλθέ οἱ

355 θεία ὦ παῖ d 357 αὐται Y, Reiske: αὐταῖ 358 αἰ et τῶν A: om. d
 361 τοιοῦτο AS: -ον d 362 αὐτὸς Γ: αὐτὸ AD 366 τοσοῦτο AD: -ον Γ
 δὴ A: om. d 364 οὐ καὶ Schaefer: οὐκί A: οὐχί d 371 σὲ δὲ d: οὐδὲ A 373 ἐστὶν A: ἐστὶν d
 367 κοτέ A: om. d 374 δεῖ ἐμὲ Schaefer: ἢ ἐμὲ A: ἔμει d 376 εἵπας <δ> d 378 ἰζόμενος
 A: ἔξ-d

κατυπνωμένῳ τῷ αὐτῷ ὄνειρον τὸ καὶ παρὰ Ξέρξην ἐφοίτα, 380
 ὑπερστὰν δὲ τοῦ Ἀρταβάνου εἶπε τάδε· (2) εὖ δὴ κείνος
 εἶς ὁ ἀποσπεύδων Ξέρξην στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ὥς
 δὴ κηδόμενος αὐτοῦ; ἀλλ' οὔτε ἐς τὸ μετέπειτα οὔτε ἐς τὸ
 παραντίκα {νῦν} καταπροῖξαι ἀποτρέπων τὸ χρεὼν γεν-
 385 ἔσθαι, Ξέρξην δὲ τὰ δεῖ ἀνηκουστέοντα παθεῖν, αὐτῷ ἐκείνῳ
 18 δεδήλωται. ταῦτά τε δὴ ἐδόκεε Ἀρτάβανος τὸ ὄνειρον
 ἀπειλείειν καὶ θερμοῖσι σιδηρίοις ἐκκαίειν αὐτοῦ μέλλειν
 τοὺς ὀφθαλμούς. καὶ ὅς ἀμβώσας μέγα ἀναθρόσκει καὶ
 παριζόμενος Ξέρξῃ, ὥς τὴν ὄψιν οἱ τοῦ ἐνυπνίου διεξήλθε
 ἀπηγεόμενος, δευτέρᾳ οἱ λέγει τάδε· (2) Ἐγὼ μὲν, ὦ βασιλεῦ, 390
 οἷα ἄνθρωπος ἰδὼν ἤδη πολλά τε καὶ μεγάλα πεσόντα
 πρήγματα ὑπὸ ἡσρόνων, οὐκ ἔων σὲ τὰ πάντα τῇ ἡλικίῃ
 εἴκειν, ἐπιστάμενος ὥς κακὸν εἶη τὸ πολλῶν ἐπιθυμέειν,
 μεμνημένος μὲν τὸν ἐπὶ Μασσαγέτας Κύρου στόλον ὥς
 ἔπρηξε, μεμνημένος δὲ καὶ τὸν ἐπ' Αἰθίοπας τὸν Καμβύσῳ, 395
 συστρατευσάμενος δὲ καὶ Δαρείῳ ἐπὶ Σκύθας. (3) ἐπιστάμενος
 ταῦτα γνώμην εἶχον ἀτρεμίζοντά σε μακαριστὸν εἶναι πρὸς
 πάντων ἀνθρώπων. ἐπεὶ δὲ δαιμονίῃ τις γίνεται ὁρμή, καὶ
 Ἑλληνας, ὥς οἶκε, φθορὴ τις καταλαμβάνει θεήλατος, ἐγὼ
 μὲν καὶ αὐτὸς τράπομαι καὶ τὴν γνώμην μετατίθεμαι, εὖ δὲ 400
 σήμερον μὲν Πέρσῃσι τὰ ἐκ τοῦ θεοῦ πεμπόμενα, χρᾶσθαι
 δὲ κέλευε τοῖσι ἐκ σέο πρώτοις προειρημένοις ἐς τὴν παρα-
 σκευήν, ποίει δὲ αὐτὸς ὅπως τοῦ θεοῦ παραδιδόντος
 τῶν σῶν ἐνδεῇσει μηδέν. (4) τούτων λεχθέντων, ἐνθαῦτα

380 Ξέρξην A: Ξέρξεα d 381 τάδε d: ἄρα A 384 del. Cobet
 385 παθεῖν d: -εῖν A 386 τε δὴ edd.: δὴ A: τε d τὸ A: τὸν d
 388 ἀναθρόσκει d: ἀνθ- A 394 μεμνημένος d: μιμησκόμενος A
 395 τὸν A: τοῦ D 396 συστρατευσάμενος Stein: -εὐόμενος ἐπιστάμενος
 <ὦν> Nor^{ms} 399 οἶκε Y, edd.: εἰοικε Ad καταλαμβάνει τις φθορὴ A
 400 καὶ ... μετατίθεμαι Ar: om. D 401 μὲν Ar: om. D χρᾶσθαι A:
 χρῆσθαι d 402 σέο A: σεῦ d 403 αὐτὸς Pingel: οὕτως
 404 ἐνδεῇσει d: -ήρη A τούτων <δὲ> A

405 ἐπαρθέντες τῇ ὄψι, ὡς ἡμέρη ἐγένετο τάχιστα, *Ξέρξης* τε
 ὑπερετίθετο ταῦτα Πέρσῃσι καὶ Ἀρτάβανος, ὃς πρότερον
 ἀποσπεύδων μῦθος ἐφαίνετο, τότε ἐπισπεύδων φανερός ἦν.
 Ὀρμημένῳ δὲ *Ξέρξῃ* στρατηλατέειν μετὰ ταῦτα τρίτῃ ὄψι 19
 ἐν τῷ ὕπνῳ ἐγένετο, τὴν οἱ μάγοι ἔκριναν ἀκούσαντες φέρειν
 410 τε ἐπὶ πᾶσαν γῆν δουλεύειν τέ οἱ πάντας ἀνθρώπους. ἡ δὲ
 ὄψις ἦν ἥδε· ἐδόκεε ὁ *Ξέρξης* ἐστεφανώσθαι ἐλαίῃς θαλλῶ,
 ἀπὸ δὲ τῆς ἐλαίης τοὺς κλάδους γῆν πᾶσαν ἐπισχεῖν, μετὰ
 δὲ ἀφανισθῆναι περὶ τῇ κεφαλῇ κείμενον τὸν στέφανον.
 (2) κρινάντων δὲ ταύτῃ τῶν μάγων Περσέων τε τῶν
 415 συλληχθέντων αὐτίκα πᾶς ἀνὴρ ἐς τὴν ἀρχὴν τὴν ἑωυτοῦ
 ἀπελάσας εἶχε προθυμίην πᾶσαν ἐπὶ τοῖσι εἰρημένοις, θέλων
 αὐτὸς ἕκαστος τὰ προκείμενα δῶρα λαβεῖν, καὶ *Ξέρξης* τοῦ
 στρατοῦ οὕτως ἐπάγερσιν ποιέεται, χώρον πάντα ἐρευνῶν
 τῆς ἡπείρου. ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτου ἀλώσιος ἐπὶ μὲν τέσσερα 20
 420 ἔτα πλήρη παραρτέετο στρατιῇν τε καὶ τὰ πρόσφορα τῇ
 στρατιῇ, πέμπτῳ δὲ ἔτει ἀνομένῳ ἐστρατηλάτεε χειρὶ
 μεγάλῃ πλήθεος. (2) **στόλων γὰρ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν πολλῶ δὴ
 μέγιστος οὗτος ἐγένετο, ὥστε μήτε τὸν *Δαρείου* τὸν ἐπὶ
Κκύθας παρὰ τοῦτον μηδένα φαίνεσθαι μήτε τὸν *Κκυθικόν*,
 425 ὅτε *Κκύθαι* *Κιμμερίους* διώκοντες ἐς τὴν *Μηδικὴν* χώραν
 ἐσβαλόντες σχεδὸν πάντα τὰ ἄνω τῆς *Ἀσίας* καταστρεψάμε-
 νοι ἐνέμοντο, τῶν εἵνεκεν ὕστερον *Δαρείος* ἐτιμωρέετο, μήτε
 κατὰ τὰ λεγόμενα τὸν *Ἀτρεϊδέων* ἐς *Ἰλιον* μήτε τὸν *Μυκῶν*
 τε καὶ *Τευκρῶν* τὸν πρὸ τῶν *Τρωικῶν* γενόμενον, οἷ
 430 διαβάντες ἐς τὴν *Εὐρώπην* κατὰ *Βόσπορον* τοὺς τε *Θρηάκας*

405 ὄψι A: ὄψει d 406 ὑπερετίθετο A: -θεε D: ὑπετίθειε r
 408 ὀρμημένῳ A: ὥρ d 409 στρατηλατέειν A: στρατεύνειν d 412 πᾶσαν A:
 om. d 413 τὸν ante περὶ fortasse traiciendum 414 ταύτῃ d: ταῦτα A
 419 τέσσερα D: τέσσαρα Ar 420 παραρτέετο A: παρηρ- d 422-436
 στόλων ... ποταμῶν additamentum auctoris agnovit Stein στόλων d: -ω A
 424 μηδένα] μηδὲν Aldina 426 ἐσβαλόντες A: ἐμ- d 427 μήτε A: μὴ
 δὲ d 428 τὸν' AD^{bc}: τῶν D^{ac}r τὸν' A: τῶν d 429 τὸν <τε> A
 430 ἐς d: om. A

κατεστρέψαντο πάντας καὶ ἐπὶ τὸν Ἰόνιον πόντον κατέβησαν
 μέχρι τε *Πηνειοῦ* ποταμοῦ τὸ πρὸς *μεσαμβρίας* ἤλασαν.
 21 αὐταὶ αἱ πᾶσαι, καὶ οὐδ' εἰ ἕτεραι πρὸς ταύτῃσι προσεγέ-
 νοντο στρατηλασίαι, μῆς τῆςδε οὐκ ἄξιαί. τί γὰρ οὐκ ἤγαγε
 ἐκ τῆς *Ἀσίας* ἔθνος ἐπὶ τὴν *Ἑλλάδα* *Ξέρξης*; κοῖον δέ μιν 435
 πινόμενον ὕδωρ οὐκ ἐπέλιπε, πλὴν τῶν μεγάλων ποταμῶν; **
 (2) οἱ μὲν γὰρ νέας παρείχοντο, οἱ δὲ ἐς πεζὸν ἐτετάχατο,
 τοῖσι δὲ ἵππος προσετέτακτο, τοῖσι δὲ ἵππαγωγὰ πλοῖα ἅμα
 22 στρατευομένοις, τοῖσι δὲ ἐς τὰς γεφύρας μακρὰς νέας 440
 παρέχειν, τοῖσι δὲ *κίττα* τε καὶ νέας. καὶ τοῦτο μὲν, ὡς
 προσπταισάντων τῶν πρώτων περιπλεόντων περὶ τὸν *Ἄθων*,
 προετοιμάζετο ἐκ τριῶν ἐτέων κου μάλιστα ἐς τὸν *Ἄθων*. ἐν
 γὰρ *Ἐλαιούντι* τῆς *Χερσονήσου* ὄρμεον τριήρεις, ἐνθεῦτεν δὲ
 ὀρμώμενοι ὠρυκσον ὑπὸ *μαστιγῶν* παντοδαποῖ τῆς στρατιῆς,
 445 διάδοχοι δ' ἐφοίτων· ὠρυκσον δὲ καὶ οἱ περὶ τὸν *Ἄθων*
 κατοικημένοι. (2) *Βουβάρης* δὲ ὁ *Μεγαβάζου* καὶ *Ἀρταχαιῆς*
 ὁ *Ἀρταίου* ἄνδρες Πέρσαι ἐπεστάτεον τοῦ ἔργου. ὁ γὰρ *Ἄθως*
 ἐστὶ ὄρος μέγα τε καὶ ὀνομαστόν, ἐς θάλασσαν κατήκον,
 οἰκημένον ὑπὸ ἀνθρώπων. τῇ δὲ τελευτῇ ἐς τὴν ἡπειρον τὸ
 ὄρος, *χερσονησοειδές* τέ ἐστι καὶ ἰσθμός ὡς δυνάδεκα σταδίων· 450
 πεδῖον δὲ τοῦτο καὶ κολωνοὶ οὐ μεγάλοι ἐκ θαλάσσης τῆς
Ἀκανθίων ἐπὶ θάλασσαν τὴν ἀντίον *Τορώνης*. ἐνθαῦτα δὲ
λειμών ἐστι, ἵνα *σφι* ἀγορή τε ἐγένετο καὶ *πρητήριον*· *κίτος* δὲ

432 τὸ Bekker: τοῦ *μεσαμβρίας* Ar: -ίην D 433 αἱ AD: οὐ r καὶ οὐδ'
 εἰ A: οὐδ' d προσεγένοντο Wilson post Blaydes: προσγενόμεναι A: γενόμεναι d
 434 τί A: τίς d 435 *Ξέρξης* A: -η d μιν huc traiecit Wilson: post πινόμε-
 νον praebebat A: om. d 438 ἅμα d: om. A: τοῖσι Madvig ἅμα στρατευομένοις
 del. Van Herwerden 440 νέας] ποτά Blaydes 441 προσπταισάντων
 d: πταισάντων A πρώτων] πρότερον Mehler: προτέρων Naber Ἄθων AD^{bc}:
 Ἄθω d 442 προετοιμάζετο d: προη A ἐκ A: πρὸ d κου A: καὶ d
 μάλιστα <τὰ> Schweighäuser 443 *Ἐλαιούντι* A: *Ἐλεούντι* d ὄρμεον
 τριήρεις A: ὥρ τριήρεις d 447 *Ἀρταίου* A: *Ἀρταχαιῶν* d ἐπεστάτεον d:
 ἐπέστασαν A 449 ἀνθρώπων <βαρβάρων> vel <διγλώσσων> Macan
 451 καὶ <οὐ> r 452-4 ἐνθαῦτα ... ἀηλεςμένος ex c. 23 (475) huc traiecit
 Wilson post Richards: post τὸ ἔργον praebebat Ad δὲ d: om. A